

SOM FOTOGRAF ÅT DREYER

Onsdagen den 20 mars 1968 avled Carl Th. Dreyer i en ålder av 79 år.

Svenska Filmakademiens arbetsforum den 21 mars ¹⁹⁶⁸ ägnades delvis åt minnet av den danske filmskaparen.

+

Fotografen GUNNAR FISCHER berättade minnen från sitt samarbete med Carl Dreyer under inspelningen av "Två människor" i Stockholm 1944.

Redan från början uppstod irritation mellan Dreyer och Svensk Filmindustri. Dreyer hade önskat att i de båda rollerna få Gun Wällgren och Anders Ek. Istället tilldelades han Wanda Rothgardt och Georg Rydeberg. (Sedan Ek utdömts på grund av alltför framträdande adamsäpple!) Det framkallade hos Dreyer en bitterhet mot SF och C.A. Dymling som sedan aldrig släppte.

En smula obetänksamt var det väl också, menade Gunnar Fischer, att till råga på allt erbjuda en så kräsen regissör en då alltjämt så pass oerfaren fotograf. Det visade sig emellertid att det snabbt etablerades ett fint och förtroendefullt samarbete mellan regissören och hans fotograf.

Idén var ju att göra filmen med bara två skådespelare. Och i ett enda rum. Detta byggdes upp i SF:s Kungsholmsateljé. Under flera veckor före själva inspelningen vandrade Dreyer omkring i uppställningen, iakttog och rättade till. Han var outtröttlig i sitt minutlösa detaljarbete för att få interiörens alla delar stilriktiga och äkta. Dreyer var pedant i detta som så mycket annat. Han hade ytterst bestämda idéer om det mesta och var obenägen att kompromissa. Tre veckor ägnade man åt olika tekniska förberedelser. På fotosidan gjordes en mängd prover för att få fram just det softade foto som Dreyer eftersträfvade, och som till slut uppnåddes med hjälp av en silkesstrumpa.

Under inspelningen gick Fischer varje kväll upp till Dreyer på hans hotell för att få prata igenom tagningarna. Det slutade ofta med att de sedan tillsammans gick på bio och såg någon film som Dreyer valt ut och som innehöll scener som han av en eller annan anledning ville visa på och diskutera. Tvärtemot vad som hävdats, bl. a. av Dreyer själv, var han mycket välorienterad om den aktuella filmrepertoaren.

Det är allmänt bekant att Dreyer kunde driva sina skådespelare till förtvivlan. Inspelningen av "Två människor" försiggick också under ständig friktion mellan honom och Rothgardt-Rydeberg. Temperamentsutbrott och tårar hörde inte till det sällsynta. Men för egen del hade Gunnar Fischer mest angenäma minnen av Dreyer - "han tog sig an mig, var vänlig och stimulerande och han lärde mig mycket om ljussättning".

Konal fra Gösta Werner
1/8-1978
W.